

İNKILÂPLAR

DÖNEMİ

Pars

AKADEMİ

SERKAN CENGİZ

1

İNKILÂPLAR DÖNEMİ

İNKILÂPLARIN TEMEL AMACI

- Toplumsal **eşitlik**
- Kültürel **gelişim**
- Demokrasi **yerleşimi**
- **Çağdaşlaşma**
- **İkiliklere** son verme
- **Ulusal Egemenliği** güçlendirme
- **Laik devlet** anlayışı

"Bundan sonra pek mühim zaferlere ulaşacağız. Fakat bu zafer süngü zaferleri değil, ekonomi, ilim ve irfan zaferleri olacaktır."

ATATÜRKÇÜLÜK

- **Türk Milletinin** bugün ve gelecekte **TAM BAĞIMSIZLIĞA** sahip olması
- **Huzur** ve **refaha** sahip olması
- Devlet yönetiminin **Millet Egemenliğine** dayandırılması
- **Akıl** ve **bilime** öncelik vermesi
- **Türk Milletinin** **Çağdaş Uygarlık Düzeyine** çıkarılması
- Devlet, fikir ve ekonomi hayata **toplumun temel kurumlarına** ilişkin gerçekçi düşünceler

Pars

AKADEMİ

2

HUKUK ALANINDA İNKİLÂPLAR

- **Türk İnkılâbının, isyan ve ihtilal evresi YOKTUR**

- **Fransız İnkılâbının isyan ve ihtilal evresi UZUNDUR**

- **Türk İnkılâbı, önce işgal güçlerine karşı karşı başladı**

- **Fransız İnkılâbı kendi yönetimine karşı başladı**

- **Türk İnkılâbı, tavandan tabana yayıldı**

- **Fransız İnkılâbı tabandan tavana**

- **1921 Anayasası**
- **Şeriyeye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması (1924)**
- **Şeriyeye Mahkemelerinin kapatılması (1924)**
- **1924 Anayasası**
- **Ankara Hukuk Mektebinin açılması (1925)**
- **Medeni Kanun (İsviçre) (1926)**
- **Ceza Kanunu (İtalya) (1926)**
- **Ticaret Kanunu (İsviçre / Almanya) (1926)**
- **Borçlar Kanunu (İsviçre) (1926)**
- **Devletin dini İslam'dır ibaresinin anayasadan çıkarılması (1928)**
- **Ceza Mahkemeleri Kanunu (Almanya) (1929)**
- **Deniz Ticaret Kanunu (Almanya) (1929)**
- **İdare Hukuku (Fransa) (1929)**
- **Kadınlarımıza verilen siyasi haklar**
1930 Belediye Seçimleri
1933 Muhtarlık Seçimleri
1934 Milletvekili Seçimleri
- **İcra ve İflas Kanunu (1932)**
(Büyük kısmı İsviçre'den)
- **Altı ilkenin 1924 Anayasasına girmesi (1937)**

3

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKİLÂPLAR

Medeni Kanunu ile 17 Şubat 1926

- Kadınımıza **SOSYAL HAKLAR** verildi
- **HUKUK BİRLİĞİ** sağlandı
- **MECELLE** yürürlükten kaldırıldı
- **LAİKLİK** ve **HALKÇILIK** ile ilgilidir.

Medeni Kanun ile kadınlara **siyasal haklar** verilmemiştir.

Medeni Kanunu'nu hazırlayan **komisyonun başında...**

MAHMUT ESAT BOZKURT bulunmaktadır.

- **Çocuk Esirgeme Kurumu** 30 Haziran 1921
(*Himayeyi Etfal*)
- **Şapka Kanunu** 25 Kasım 1925
- **Tekke, Zaviye ve Türbelerin kapatılması** 30 Kasım 1925
- **Miladi takvim ve Uluslararası saatin kullanılması** 26 Aralık 1925
- **Uluslararası Rakamların Kabulü** 20 Mayıs 1928 (*Beynel Millel Erkam*)
- **Ölçülerde değişiklik** 1 Nisan 1931
- **Halk Evlerinin açılması** 19 Şubat 1932
- **Soyadı Kanunu** 21 Haziran 1934
- **Kılık Kıyafet Kanunu** 3 Aralık 1934
- **Din adamlarının sadece ibadet yerlerinde dini kıyafet giyme esası** 3 Aralık 1934
- **"Hafta Sonu Tatili" düzenlemesi** 1 Haziran 1935

4

EKONOMİK ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat 1923
- Türkiye İş Bankasının açılması 1924
- Türkiye Taş kömürünün açılması 1924
- Aşar Vergisinin Kaldırılması 17 Şubat 1925
- Atatürk Orman Çiftliğinin temelinin atılması 1925
- Sanayi ve Ticaret Odalarının açılması 1925
- Yerli kumaştan elbise giyilmesi kanunu 1925
- Alpullu Şeker Fabrikasının açılması 1925 (Kırklareli)
- Reji İdaresinin yabancılardan alınması 1925
- Uşak Şeker Fabrikasının açılması 1926
- Emlak ve Eytam Bankasının açılması 1926
- Kabotaj Kanunu 1 Temmuz 1926
- Sanayi ve Maadin Bankasının açılması 1925 (1933 Sümerbank oldu)
- Çubuk Barajının yapılması 1927
- Veterinerlik Okulları açıldı 1927
- Teşvik-i Sanayi Kanunu 1927

- Tarım Kredi Kooperatiflerinin Kurulması 1928 / 1929
- Kırıkkale Mermi Fabrikasının açılması 1928
- Toprak Reformu Kanunu 1929 (Köylüye toprak dağıtımı)
- Koruyucu Gümrük Uygulaması 1929
- Türk Parasını koruma Kanunu 1930
- Merkez Bankasının kurulması 1930
- Yerli Malı Tasarruf Haftası kabulü 1930 (12 / 16 Aralık Haftası)
- I.Beş Yıllık Kalkınma Planı 1933
- Halk Bankasının açılması 1933
- Beykoz Deri Fabrikasının açılması 1933
- Sümerbank'ın açılması 1933
- Belediyeler Bankasının kurulması 1933
- Etibank'ın açılması 1935
- Paşabahçe Cam ve Şişe Fabrikasının açılması 1935
- Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün kurulması 1935
- İzmit Kağıt Fabrikasının açılması 1936
- Nazilli Basma Fabrikasının açılması 1937
- Denizbank kuruldu 1937
- Karabük Demir Çelik Fabrikasının Kurulması 1937
- Toprak Mahsulleri Ofisinin açılması 1938

5

EĞİTİM ve KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- Tevhid-i Tedrisat Kanunu 3 Mart 1924
- Medreselerin Kapatılması 11 Mart 1924
- Topkapı Sarayının Müze haline dönüşmesi 1924
- Musiki Muallim Mektebi 1924 ¹⁹³⁶ Ank.Dev.Kons
- Ankara Hukuk Mektebi 1925 ¹⁹⁴⁰ Dev.Kons. (1948 Ankara Hukuk Fakültesine dönüştü)
- Maarif Teşkilatı hakkında kanun 2 Mart 1926
- Gazi Enstitüsü'nün açılması 1926
- Etnografya Müzesinin açılması 1927 (Macar Meszaros etkilidir)
- 1917'de açılan Darüelhan, İstanbul Belediye Konservatuarına dönüştü 1927
- Sanayi Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisine dönüştü 1928
- Latin Harflerinin Kabulü 1 Kasım 1928
- Millet Mekteplerinin açılması 24 Kasım 1928
- Müstakil Ressam ve Heykeltıraşlar Birliği 1929
- Yüksek Ziraat Mektebi'nin açılması 1930

- Halk Okuma Odalarının açılması 1930
- Türk Tarih Kurumu 15 Nisan 1931
- Halk Evlerinin açılması 19 Şubat 1932
- Türk Dil Kurumu 12 Temmuz 1932
- Ankara'da İnkılâp Sergisinin açılması 1933
- İstanbul Üniversitesinin Açılması 18 Kasım 1933 (Darülfünun yerine açıldı)
- 1914'te açılan Darübedayi, İstanbul Şehir Tiyatrolarına dönüştü 1934
- Ayasofya'nın Müzeye Dönüştürülmesi 1934
- Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün kurulması 1935
- Milli Musiki ve Temsil Akademisinin Açılması 1935
- Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin Açılması 1935
- Ankara Devlet Konservatuarı'nın açılması 1936
- Eğitim Kurslarının açılması 1936
- Köy Eğitim Yurtlarının açılması 1937
- Köy Öğretmen Okullarının Açılması 1937
- Resim ve Heykel Müzesinin Açılması 1937 (Domabahçe Sarayı Velihaht Dairesinde)

6

BAYINDIRLIK ve ULAŞTIRMA ALANINDA YAPILAN İNKİLÂPLAR

- Bağdat Demir Yolları Müdüriyeti Umumiyesi 1924
- Türk Tayyare Cemiyeti / TKH 1925
- Tayyare Makinist Mektebi 1926
- TOMTAŞ 6 Ekim 1926 (Kayseri'de açıldı) (Tayyare, Otomobil ve Motor A.Ş)
- 1927 yılında DDY ve Limanları Gen.Müd)
- Haydarpaşa Limanı İşletmesi ve Adana Mersin Demir Yolu'nun Millileşmesi 1929
- Tük Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi 1933
- Türkkuşu açıldı (Uçuş okulu) 1935
- İlk Uçak Motor Fabrikası açıldı 1944 (Atatürk Orman Çiftliğinde)

f Pars AKADEMİ

SAĞLIK ALANINDA YAPILAN İNKİLÂPLAR

- Hilal-i ahder (Yeşilay) 5 Mart 1920 (Mazhar Osman Uzman, padişahın izniyle)
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı 23 Nisan 1920 I.TBMM'de
- Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitüsünün kurulması 27 Mayıs 1928
- Umumu Hıfzısıhha Kanununda düzenlemeler yapılması 1930
- Heybeliada Sanatoryumunun açılması 1924 (Uzun süreli hastalıklar için -verem-)
- Yurt çapında sıtma mücadelesinin başlatılması
- Ebe okullarının ve doğum evlerinin açılması
- İzmir ve İstanbul'da veremle mücadele cemiyetleri kurulması

7

BİR TEK DİLEĞİM VAR MEMUR OL YETER

Medeni Kanun'da kadına
SİYASİ HAK YOKTUR
SOSYAL HAK VARDIR

Maarrif teşkilatı Kanunu
2 Mart 1926 ile
Karma Eğitim (Kız / Erkek)
ilkesi kabul edildi.

İlk Türk Dil Kurumu
BAŞKANI
Samih Rifat (Yalnızgil)

İlk Türk Tarih Kurumu
BAŞKANI
Tevfik Bıyıklıoğlu

Türk Dil Kurumu

- ✓ MİLLİYETÇİLİK
- ✓ HALKÇILIKLA
ile ilgilidir.

Türk Tarih Kurumu

- Doğrudan
MİLLİYETÇİLİK
ile ilgilidir.

Halk Evleri (19 Şubat 1932)
açıldığında YAYIN ORGANI
ÜLKÜ DERGİSİDİR
Halkevleri 1951'de KAPATILDI

8

HİLAL-İ AHMER

11 Haziran 1868'de
"Osmanlı Yaralı ve Hasta
Askerlere Yardım Cemiyeti"
adıyla kuruldu. (Abdülaziz)

1877'de "Osmanlı Hilali Ahmer Cemiyeti"
(II.Abdülhamit)

1923'te "Türkiye Hilali Ahmer Cemiyeti"

1935'te "Türkiye Kızılay Cemiyeti"

1947'de "Türkiye Kızılay DERNEĞİ"
adını aldı

"KIZILAY" adını Atatürk vermiştir.

HİLAL-İ AHDER

5 Mart 1920

İngilizler İstanbul'u işgal
etmeden önce **kasa kasa**
içki getirip Osmanlı genç-
lerini sarhoş ettiler

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ

5 Mart 1920

işgali kolaylaştırdılar. 16 Mart 1920

✓ MAZHAR OSMAN UZMAN

Şeyhülislamdan fetva alarak içkiyi
yasakladı Vahdetin'in izniyle
HİLAL-İ AHDER'İ KURDU

"Ya üç ayda yaparız
ya da hiçbir zaman"

dediği inkılâp

HARF İNKİLÂBİ'dir

TÜRK YURDU

✓ 1912'de açılan

Türk Ocakları'nın
yayın organıdır.

✓ Sahibi, **M.Emin Yurdakul**
daha sonra Yusuf Akçura

✓ 1932'de **HALK EVLERİNE**
katıldı

Ankara Devlet Konservatuvarı

6 Mayıs 1936

açılmasında

Paul Hindemith

Carl Ebert

Alman, tiyatrocı, bestekârlardan yararlandı

"Biz her bakımdan medeni
olmalıyız. Turan kıyafetini
araştırıp ortaya çıkarmaya
gerek yoktur. Çağdaş ve
Uluslararası kıyafet bizim
için uygun bir kıyafettir."

Atatürk, şapkayı 1925'te
Kastamonu ve İnebolu'da
tanıtmıştır.

- PANAMA ŞAPKASI -

Şemseddin
Günaltay

Tarihteki önemli
Türk Büyüklerine ait
sanat değeri olan türbelerin
MEB'e devredilerek
İZİNLE AÇILABİLECEĞİ
yönündeki kararı alan
Başbakan'dır (8.ci)
1950 **CHP İktidarı**

Kılık Kıyafet Kanunu

✓ HALKÇILIK

✓ LAİKLİK

ile ilgilidir.

Mustafa Kemal'e 1934'te
ATATÜRK, soyadını
TBMM vermiştir.

ATATÜRK, soyadının
fikir sahibi

NAİM HAZIM ÜLKÜ ONAT

Saffet Arıkan

Türkata / Türkatası

isimlerini önermiştir.

ATATÜRK kelimesi
türetilmiştir.

Mustafa Kemal için önerilen soyadları

- ETZEL
- TOKUŞ
- BEGİT
- ETİL
- YAZIR
- BEŞE
- ETEL
- ULAŞ
- ERGİN
- ETELALP
- EMEN
- ARIZ
- SALIR

ATATÜRK, soyadını
TBMM'ye teklif eden

İSMET İNÖNÜ

İSMET PAŞA'ya
İNÖNÜ soyadını
veren...

ATATÜRK' tür

11

T. C.

NÜFUS HÜVİYET CÜZDANI

No: 993.815 - B.

No: 51

Aile ismi, yani lakap ve göbresi	Atatürk
Adı	Kemal
Babasının adı	Ali Rıza
Anasının adı	Lübeyde
Doğum yeri	Selanik
Doğum tarihi	1881

No: 993.815 - B.

ATATÜRK'ün nüfus cüzdanına
27 Ocak 1933'te **nüfus kaydı**
olarak **GAZİANTEP / Bey Mahallesi**
YAZILDI

DUR ATATÜRK'ün **Medeni Hali**
ile ilgili bir durum belirtilmemiştir.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu

3 Mart 1924'te kabul edildi

- **Medreselerin Kapatılması**,
Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na
göredir.
- **Medreseler, Maarif Vekaletine**
bağlanarak kapatıldı.

Tevhid-i Tedrisat

- ✓ **Laiklik**
- ✓ **Halkçılık**
- ✓ **Milliyetçilik**
ile ilgilidir.

Medreselerin Kapatılması

- ✓ **Laiklik** ile ilgilidir.

Maarif Teşkilatı Kanunu

- ✓ **Laiklik** → Akı ve bilimi esas aldı
- ✓ **Halkçılık** → Eğitimde fırsat eşitliği
- ✓ **Milliyetçilik** → Okullardaki Milli Eğitim Modeli
ile ilgilidir.

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması

- ✓ **Laiklik**
- ✓ **Halkçılık**
ile ilgilidir.

Soyadı Kanunu

- ✓ **Halkçılık**
- ✓ **Milliyetçilik**
ile ilgilidir.

12

"Ölülerden medet ummak, medeni bir cemiyet için, şindir(lekedir). Efendiler ve ey millet, biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler ve meczuplar memleketi olamaz. En doğru en hakiki tarikat, medeniyet tarikatıdır."

Mustafa Kemal, yukarıdaki sözü **Kastamonu'da 30 Ağustos 1925'te Tekke, Zaviyeler ve Tarikatların** kaldırılmasının işareti olarak söyledi.

- **1908 / 1911** Latin esaslı **ARNAVUT ALFABESİ** benimsendi
Türk aydınları arasında tartıştı

- **ENVER PAŞA, 1908** Osmanlıca'da Arap harflerinin **ayrı ayrı yazılmasını ortaya attı**
Bu konuda yaptığı çalışmaya; **Hattı Cedit** veya **Huruf-u Munfasıla (ARALIKLI HARFLER)**

Osmanlı'da Latin Alfabesine Bakış Süreci

- Türkçeye uyarlanması görüşü **ilk defa 1860'ta** Azerbaycan'lı **FETH ALİ AHUNDZADE** tarafından ortaya kondu.

- **Kılıçzade Hakkı**, yayınladığı **Hürriyet-i Fikriye** dergisinde **Bu değişikliği kaçınılmaz gördü**

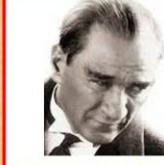
- **1911'de MANASTIR / Bitola'da İLK TÜRKÇE GAZETE** olan **EÇAS** yayınlandı
(ZEKERİYA SAMİ EFENDİ'nin)

13

Mustafa Kemal, **Latin alfabesine geçilmesi** ile ilgili düşüncelerini **ilk defa açıkladığı kişi MAZHAR MÜFİT KANSU**

Erzurum ve Sivas Kongreleri sırasında

Mustafa Kemal, Faliş Rifkî Atay'a Hüseyin Cahit, bana vakitsiz iş yaptırmak istiyor, daha zamanı gelmedi...

vakit

Latin alfabesinin **kabul edilip edilmemesi** ile ilgili **1926'da**

ANKET DÜZENLEYEN GAZETE

Latin Alfabesine geçilmesi ilk defa 17 Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresinde ifade edildi.

- İlk ifade eden kişi **ALİ NAZMİ** (İşçi temsilcisi)
- Karşı çıkan kişi **KÂZİM KARABEKİR**
- **1923'te** tekrar ifade eden kişi **HÜSEYİN CAHİT YALÇIN**

- Arap alfabesinin **Türkçeye uyumsuzluğunu...**
- **Latin alfabesine geçilmesi gerektiğini TBMM'de ilk kez dile getiren kişi... Şükrü Saraçoğlu**

TIME

Azerbaycan

Özbekistan

Türkiye'den önce 1922'de Latin Alfabesine geçen

● Azerbaycan

● Özbekistan

14

Harf İnkılabı yapmak amacıyla oluşturulan **Maarrif Vekaletine bağlı** olan komisyonun adı...

DİL ENCÜMENİ 1927 / 1928

DİL ENCÜMENİ, harf inkılâbı konusunda hazırladığı raporu **Mustafa Kemal'e** 1 Ağustos 1928'de **DOLMABAĞÇE'de** sundu

Mustafa Kemal, harf inkılâbını

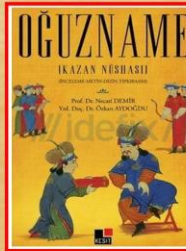
- 8 Ağustos 1928'de **SARAYBURNU PARKI'nda** başlattı.
- 11 Ağustos 1928'de **DOLMABAĞÇE SARAYI'nda** "**Örnek Alfabe Dersleri**" başlattı
- Tanıtımı da **SARAYBURNU'nda** yapıldı

Millet Mektepleri'nin ilk öğretmeni Mustafa Kemal, 23 Eylül 1928'de KAYSERİ'de KARA TAHTA'nın başında yeni harfleri vatandaşlara öğretirken...

1928'de Türkçe alt yazıları **Latin Alfabeti ile yazılmış**
FİLM: PARİS PANAYIRI

OĞUZNAME adlı eseri **Latin Alfabeti ile** bastıran kişi

Dr. RIZA NUR

15

Mustafa Kemal, 24 Kasım 1928 **BAŞÖĞRETMEN** unvanını **Millet Mektepleri Talimatnamesi** ile almıştır.

24 Kasım 1981'den sonra **HER 24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ** olarak kutlanmaya başladı

Latin Harflerinin Kabulünün amacı **okuma / yazmayı** kolaylaştırmaktır. 1 Kasım 1928

Millet Mektepleri kurslarında öğrendiklerini unutmaması ve pekiştirmeleri için kurslarına katılanlara **HALK MECMUASI** verildi.

Millet Mektepleri 1936 / 1950 arası **ULUS OKULLARI** ismiyle hizmet verdi.

SORU KÖKÜNE DİKKAT!

Soru kökünde;

- **Latin Harflerinin Kabulü** derse **İNKILAPÇILIK** (**Milliyetçilik** olamaz)

Millet Mekteplerinin amacı

- **Latin alfabesini** öğretmek
  - **Okur / yazar oranını** arttırmak
- 24 Kasım 1928

- **Harf İnkılâbı** yada **Yeni Türk Harflerinin Kabulü** derse **MİLLİYETÇİLİK** ilkesi ile ilgilidir **Q,X,W** kullanılmadı, **Ç,Ğ,Ö,Ü,Ş** harfleri eklendi

16

Millet Mekteplerinin Açılması

✓ HALKÇILIK ile ilgilidir.

Harf İnkılabı yapıldığında
Millî Eğitim Bakanı

MUSTAFA NECATİ UĞURAL

MARDİN GAZETESİ
Yeni Harflerle (Latin)
basılan **İLK GAZETE**

1928

17

TÜRK TARİHİNİN ANA HATLARI

TÜRK TARİH KURUMU

15 Nisan 1931

→ **Temeli**, Türk Ocağı
Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti

1930'da kuruldu

BU CEMİYET

"**Türk Tarihinin Ana Hatları**"
adlı eseri oluşturdu 1930

1931'de Türk Ocağı **kapandı**

- 1931'de Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti
- 1935'te **Türk Tarih Kurumu** adını aldı

"Türk Tarihinin Ana Hatları" eserini yazarlar...

- **Afet İnan**
- **Fuat Köprülü**
- **Tevfik Bıyıklıoğlu**
- **Semih Fırat**
- **Yusuf Akçura**
- **Hasan Cemil**
- **Sadri Maksudi Arsal**
- **Şemseddin Günaltay**
- **Hüseyin Vasfi Çınar**
- **Yusuf Ziya Özer**
- **Reşit Galip**

ANADOLU BEYLİKLERİ VE AKKOYUNLU, KARAKOYUNLU DEVLETLERİ

ISMAIL HAKKI UZUNÇARŞILI

Türk Tarih Kurumu
tarafından yazdırılan
ilk eser...

"ANADOLU BEYLİKLERİ"

İsmail Hakkı Uzunçarşılı
1888 / 1977

BELLETEN

- TTK'nun 1937'de çıkardığı derginin adı
- **Mustafa Kemal'in** ölümünden önce okuduğu **SON ESER**
- TTK **ilk sayısını CUMHURİYET'in** 15.yılına **İTHAF ETTİ**

● 1932 **I. Türk Tarih Kongresi**

✓ **Tarih Öğretmenlerine,**
yeni tarih görüşlerinin
anlatılabilmesi için
yapıldı.

✓ **Tarih Kongresine dönüştü**

Bu kongrede
"Türk Tarih Tezi" ortaya atıldı.

" Atatürk'ün tarih alanında yaptığı çalışmalar İstiklal Savaşımızın kültür alanında devamıdır."

sözünü söyleyen

ENVER ZİYA KARAL
1908 / 1982

18

Pars

AKADEMİ

Atatürk, MAYALARI İNCELEMELİK ÜZERE

Meksika Büyükelçisi

TAHSİN MAYATEPEKİ' görevlendirdi.

ATATÜRK'ÜN İMZASI

Hagop Vahram Çerçiyân

- Ermeni asıllı bir **TÜRK'tür**
- Robert Lisesinde matematik, coğrafya, kaligrafi öğretmeni idi.
- Atatürk, kaligrafi uzmanlığı nedeniyle imza örneği istedi
- Çerçiyân'ın **5 adet imza örneğinden** olanını seçti

TÜRK DİLİ TETKİK CEMİYETİ (Türk Dil Kurumu)

12 Temmuz 1932

- 1934'te yapılan kurultayda adı **Türk Dili Araştırma Kurumu**
- 1936'da yapılan kurultayda ise **"TÜRK DİL KURUMU"** adını aldı

KURUCULARI

Samih Rifat
ilk başkan

Yakup Kadri

Ruşen Eşref

Celal Sahir

Pars

AKADEMİ

19

Türk Dil Kurumunun
İlk Genel Sekreteri

**AGOP MARTAYAN
DİLAÇAR**

Atatürk, **Türkçe** ile ilgili çalışmalarından dolayı **DİLAÇAR** soyadını verdi

II.DİL KURULTAYI 1934

III.DİL KURULTAYI 1936'da

Dolmabahçe Sarayı'nda yapıldı

Atatürk,
Dolmabahçe Sarayına
MİLLETİN SARAYI
demiştir.

I.DİL KURULTAYI

26 Eylül / 6 Ekim 1932

- **DOLMABAÇE SARAYI'** nda yapıldı
- 26 Eylül **DİL BAYRAMI** olarak kutlandı

Türk Dilini Tetkik Cemiyeti'

nin düzenlediği

III.DİL KURULTAYI'nda

GÜNEŞ DİL TEORİSİ

tartışıldı

Pars

AKADEMİ

20

GÜNEŞ DİL TEORİSİ

Türkçe'nin dünya tarihindeki ilk dillerden biri olduğu savunan

DİL TEORİSİDİR.

1937'de **Bükreş'te** toplanan **Uluslararası Dil Kongresine**

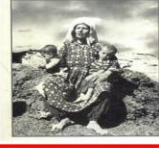

gönderilen ve kongrede **Atatürk'ün**

GÜNEŞ DİL TEORİSİ' ni savunan kişi...

HASAN REŞİT TANKUT

Hasan Reşit Tankut
Zazalar Üzerine
Sosyolojik Tetkikler

1930'lu yıllarda **Atatürk** tarafından **desteklendi** ve bizzat geliştirildi

Atatürk'ün vefatının ardından **İbrahim Necmi Dilmen,** Ankara Üniversitesi derslerine **SON VERDİ.**

Öğrencileri nedenini sorduğunda...

"**Güneş öldükten sonra onun teorisi nasıl hayatta kalabilirdi**" diye cevap vermiştir.

Atatürk, TDK'dan kurulduktan sonra "**Anadolu'da kullanılan ama İstanbul'da bilinmeyen kelimeleri derlemek üzere...**"

Anadolu'ya gönderilen heyete

"Derleme Heyetleri" adı verilir.

"Derleme Heyetleri" nin raporları **1933'te**

TARAMA DERGİSİ

adıyla yayımlandı

f Pars AKADEMİ

21

ANKARA HUKUK MEKTEBİ

Ankara Adliye Hukuk Mektebi adıyla açıldı **1925'de**

İlk dersi veren **Ahmet Ağaoğlu**

1948'de ANKARA HUKUK FAKÜLTESİ olmuştur.

Esat Sagay

MALCHE (Malşe),'nin hazırladığı raporunu sunduğu kişi...

Milli Eğitim Bakanı

Esat Sagay

1930 / 1932

Neşet Ömer İrdelp

● İstanbul Üniv.'nin **ilk Rektörü**

● **Mustafa Kemal'e SİROZ**

tanısı **KESİN** koyan **doktor**

● **Mustafa Kemal'e SİROZ** tanısı **İLK** koyan **doktor Nihat Yaşar Belger** (Yalova'da iken)

Darülfünun yerine **18 Kasım 1933'te İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ** kuruldu

İstanbul Üniversitesi'nin açılmasında **hazırladığı raporla** etkili olan...

İsviçreli Bilim Adamı

MALCHE (Malşe) 1930

REŞİT GALİP

● Andımız yazan kişidir.

● Andımız **ilk kez 1933'te** okunmaya başladı.

● **2013'te** Andımız **okullardan kaldırıldı**

Reşit Galip, (Milli Eğitim Bakanı)

Darül Fünun'da

üniversite reformunu başlatan kişidir

22

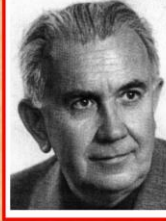

✓ 1883'te açılan
OSMAN HAMDİ BEY
tarafından kurulan
Sanay-i Nefise Mektebi
Atatürk döneminde
Güzel Sanatlar Akademisi
ne dönüştürüldü. 1928

- ✓ 1969'da "**BİLİMSEL ÖZERKLİĞE**" kavuştu
- ✓ 1982'de "**MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ**"
- ✓ 2004'te "**MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ**" adını aldı

Güzel Sanatlar Akademisi
Bünyesindeki **Avrupa'ya**
gönderilen sanatçılar

- Cemal Reşit Rey
  - Ulvi Cemal Erkin
  - Adnan Saygun
  - Çallı İbrahim
  - Namık İsmail
- Kompozitörler**
(Besteciler)

Güzel Sanatlar Akademisi
MİMARLIK BÖLÜMÜNÜN
başına getirilen kişi
Prof. Dr. Ernst Egli

DEVLET KONSERVATUARI

İlk olarak

1924 **Musiki Muallim Mektebi**
olarak kuruldu

1936 **Ankara Devlet Konservatuarı**

1940'ta **Devlet Konservatuarı**
adını aldı

Tiyatro ve **Opera** bölümünün
ders programlarını hazırlamak
için davet edilen Alman Prof.

Prof. Dr. CARL EBERT

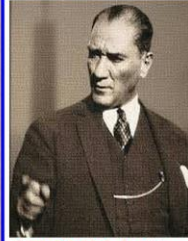
23

✓ 1940'ta
Cum. Bşk İNÖNÜ
Başbakan Celal BAYAR

döneminde *Köylünün*
her bakımdan eğitilmesi
*macıyla **açıldı***

✓ 1954'te **MENDERES**
döneminde ***kapatıldı***

Siyasi ve askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsun ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa zaferler sürekli olamaz, az zamanda söner"
İZMİR İKTİSAT KONGRESİ
17 Şubat / 4 Mart 1923

I. TBMM / Kongre Bşk. Kâzım Karabekir

MAHMUT ESAT BOZKURT

- **İzmir İktisat Kongresi**'ni düzenleyen kişidir.
"İktisat Vekili"

Aynı zamanda;

- **MEDENİ KANUNU** 1926 hazırlayan komisyonun başındaki isimdir.

- **BOZKURT / LOTUS OLAYI**
1926

Türkiye'yi LAHEY'de
savunan kişidir.

"ADAMIN DİBİ..."

HASANOĞLAN
KÖY ENSTİTÜSÜ

- 1941'de açıldı
- Açılan diğer enstitülerden farkı:

Diğer Enstitülere,
öğretim üyesi veya müfettiş yetiştirmek
amacıyla açıldı

24

- İzmir İktisat Kongresin'de işçi kongresi adına konuşan Atatürk'ün manevi kızı

RUKİYE HANIM

"ULUSAL EKONOMİ"
olarak adlandırılan dönem

1923 / 1930

VETERİNERLİK FAKÜLTESİ

- Baytar-ı Mektebi Âlisi'nin adı 1928'de **Yüksek Baytar Mektebi** olarak değişti.

- 1937'de ise adı **Veterinerlik Fakültesi** olmuştur.

- 1923'te Cumhuriyet'le birlikte kuruldu
- ÖZAL döneminde Maliye ve Gümrük Bakanlığı oldu
- ERDOĞAN döneminde "Ekonomi Bakanlığı" kuruldu
29 Haziran 2011

İlk Ekonomi Bakanı
ZAFER ÇAĞLAYAN

1933'te açılan
Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün
ilk rektörü

DR. FALKE

25

Gümrük Giriş Tarife Kanunu

- 1929 **Dünya Ekonomik Buhranı** sebebiyle böyle bir kanun çıkarıldı
- Dışarıdan gelen mallara **Yüksek gümrük vergisi uygulandı**
- **Dışa bağımlılık** azaltılmaya çalışıldı

Türk Parasını Koruma Kanunu

1929 **Dünya Ekonomik Buhranı** sebebiyle böyle bir kanun çıkarıldı

1930'da **Türk Parasını** yabancı paralar karşısında **değerini belirlemek için çıkarıldı**

- 26 Ağustos 1924'te iş sahiplerine kredi vermek için kuruldu
- **Yurt dışında şube açan ilk banka**

● **İlk Genel Müdürü**
CELAL BAYAR

KLİNİNG 1933

- **"Malını alanın malını al"** anlayışıdır.
- **"Yerli Malı kullanımı"** teşvik için afiş bastırılmıştır.

26

I.Beş Yıllık Kalkınma Planı yapıldığında
iktisat bakanı
CELAL BAYAR

Türkiye' nin katıldığı
ilk olimpiyat
1924 **PARİS OLİMPİYATLARI**

1922'de **İlk defa**
17 arkadaşı ile birlikte
"Veremle Mücadele Cemiyeti"
kuran kişi

BEHÇET UZ

Türkiye' de
İLK RADYO YAYINI
İstanbul Radyosu
adıyla
6 Mayıs 1927'de
Sirkeci' deki

BÜYÜK POSTANE BİNASI'nin
Bodrum Katında başladı

- 1924'te **Atatürk'ün** emriyle kurulan
- 2005'te kapatılan
- Daha sonra çıkan **yangında kül olan**
- **Türkiye'** nin ilk verem hastanesi

HEYBELİADA SANATORYOMU

✓ **Cumhuriyet Dönemi gelişmeleri** kanıtlamak

✓ **CHP'** nin **10 yıllık gelişimini değerlendirme** amacıyla **ANKARA'da**

TÜRK İNKILÂP SERGİSİ

açıldı 29 Ekim 1933

27

MÜZİK KONGRESİ 1934

Atatürk'ün Ankara'da düzenlediği **Çok sesli çağdaş Türk Sanat Müziğinin** oluşumuna büyük katkı sağlayan kongredir.

MACAR BELA BARTOK

- **Halk Musikisi Arşivi oluşturulması**
- **Halk Müziğinden derlemeler yapılması**
- **Konferanslar ve konserler düzenlemek için**

Türkiye' ye gelen sanatkârdır.

ULUSLARARASI KADIN KONGRESİ

18 / 26 Nisan 1935

- **Uluslararası Kadın Hakları Derneğinin 12.Kongresi** 1935'te **İstanbul'da** toplanmıştır.

- **Toplanmasındaki sebep** 1934'te değişen yasalar çerçevesinde **18 Kadının TBMM ÜYESİ OLMASIDIR**

TÜRK KUŞU (Uçuş Okulu)

3 Mayıs 1935

- **Atatürk** tarafından kuruldu
- **APDURRAHMAN TÜRKKUŞU** **ilk müdürüdür.** **Rusya'da eğitim gördü**
- **SABİHA GÖKÇEN** (**İlk kadın savaş pilotu**) **ilk öğrencilerindendir.**

28

Atatürk Dönemi açılan BANKALAR

- Sanayi ve Maden Bankası
- Denizbank
- Halk Bankası
- Türk Ticaret Bankası
- Sümerbank
- Etibank
- İşbankası
- Eskişehir Bankası
- Belediyeler Bankası

1929 Dünya Ekonomik Buhranı sonrası **alınan vergiler**

- ✓ **İktisadi Buhran Vergisi** 1931
- ✓ **Muvazene Vergisi** 1932

CHESTER PROJESİ

- 1911'de **ABD'li Colby Chester** tarafından hazırlanmıştır
- **Sivas / Van / Musul / Kerkük** demir yolu hattı projesidir.
- **ABD** proje karşılığında çevresindeki petrol ve madenlerin işletilmesi hakkını elde etmek istedi

Meclis-i Mebusan
Chester Projesi'ni REDDETTİ

- 1922'de **Chester'**ın oğlu tarafından **TBMM'ye** TEKRAR sunuldu

➔ Milli Mücadele sonrası **ABD** desteğini sağlamak için **TBMM'de kabul edildi ise de Musul'un** elden çıkmasıyla **ABD** tarafından

TEK TARAFLI FESH EDİLDİ

29

1935 SEÇİMLERİNDEN SONRA TBMM'YE GİREN KADIN MİLLETVEKİLLERİ

1) Mebrure Gönenç	Afyon
2) Satı Çırpan	Ankara
3) Türkan Örs Baştuğ	Antalya
4) Sabiha Gökçül	Balıkesir
5) Şekibe İnsel	Bursa
6) Hatice Özgener	Çankırı
7) Huriye Öni Baha	Diyarbakır
8) Fatma Memik	Edirne
9) Nakiye Elgün	Erzurum
10) Fakihe Öymen	Ankara
11) Benal Nevzat İştar Arıman	İzmir
12) Ferruh Güp Güp	Kayseri
13) Bahire Bediş Morova Aydılek	Konya
14) Mihri Pektaş	Malatya
15) Meliha Ulaş	Samsun
16) Fatma Esmen Nayman	Adana / Seyhan
17) Sabiha Görkey	Sivas
18) Seniha Hızal	Trabzon

Türkiye'den Önce Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı Veren Ülkeler

- **YENİ ZELANDA** 1893
- **AVUSTRALYA** 1902
- **FİNLANDİYA** 1906
- **İZLANDA** 1915
- **HOLLANDA** 1917
- **SSCB** 1917
- **KANADA** 1917
- **İSVEÇ** 1918
- **MACARİSTAN** 1918
- **İNGİLTERE** 1918 (Kısıtlı Olarak)
1928 (Tam Olarak)
- **ALMANYA** 1918
- **ABD** 1920
- **MOĞOLİSTAN** 1924
- **İSPANYA** 1931
- **KÜBA** 1934

f Pars AKADEMİ

30

Türkiye'den Sonra Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı Veren Ülkeler

- **FRANSA** 1945
- **İTALYA** 1945
- **HİNDİSTAN** 1950
- **BULGARİSTAN** 1947
- **İSVİÇRE** 1971
- **AFGANİSTAN** 2003
- **YUGOSLAVYA** 1946
- **ROMANYA** 1946
- **KUVEYT** 2005
- **ARNAVUTLUK** 1958
- **FİLİPİNLER** 1937
- **ARJANTİN** 1946
- **MEKSİKA** 1946
- **JAPONYA** 1945
- **ÇİN** 1947
- **NİJERYA** 1960
- **UGANDA** 1958
- **SUUDİ ARABİSTAN** 2011'de kadınların 2015 seçimlerine seçmen ve aday olarak katılmalarına izin verildi

KÜBİZM: XX. Yüzyılda Fransa'da ortaya çıkan Plastik sanatlarda nesnelere geometrik şekilde yansıtan sanat akımıdır.

D GRUBU

- 1933 Ressamlar tarafından kurulan,
- Resimde Avrupa tarzında yeni bir atılım yapmayı amaçlayan grup
- KÜBİZM akımını savundular
- 1947'de dağılmıştır.

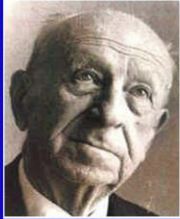
D GRUBU kurucuları

- ZEKİ FAİK İZE
- NURULLAH BERK
- ELİF NACİ
- CEMAL TOLLU
- ABİDİN DİNO
- ZÜHTÜ MÜRİDOĞLU

31

AHMET ARİF HİKMET KOYUNCUOĞLU

Mimari Eserleri

- ETNOGRAFYA MÜZESİ
- TÜRK OCAĞI
- HİMAYEYİ ETFAL CEMİYETİ (Çocuk Esirgeme Kurumu)

1869 - 1959

PIETRO CANONICA

Mimari Eserleri

- Ankara Etnografya Müzesi önündeki Atlı Atatürk Heykeli
- Ankara Zafer Alanı Atatürk Heykeli
- Taksim Cumhuriyet Alanı
- İzmir Atatürk Heykeli

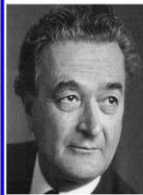

TÜRK BEŞLERİ

- CEMAL REŞİT REY
- ULVİ CEMAL ERKİN
- HASAN FERİT ALNAR
- AHMET ADNAN SAYGUN
- NECİL KÂZİM AKSES

ADNAN SAYGUN

1907 - 1991

- ✓ Devlet Sanatçısı Unvanı alan İLK TÜRK BESTECİ
- ✓ 1928'de PARIS'e gönderildi
- ✓ En Önemli Eseri Yunus Emre Oratoryosu
- ✓ İLK TÜRK OPERASINI hazırladı
- ➔ Operanın adı "Özsoy"
- ➔ Firdevsi / Şeyhname' den UYARLANDI
- ➔ 1934'te İran Şahı RIZA PEHLEVİ' nin onuruna verildi

32

Mimar
Kemaleddin
1870 - 1927

- **Osmanlı Mimarlar ve Mühendisler Cemiyeti'nin kurucusudur.**

- **İlk Muallim Mektebi**
Ankara / Gazi

- **Edirne Gârı**
- **Bebek Cami**
- **Bostancı Cami mimarıdır.**

İLK
MİLLİ EĞİTİM BAKANI
DOKTOR RIZA NUR

Tevhid-i Tedrisat Kanunu
yapıldığında
MEB
İSMAİL SAFA ÖZLER

BRUNA TAUT

- **Alman mimar**
- **Şehir planlayıcısı**
- **Ankara Üniv. Dil. ve Tar. Coğ. Fak. binası tasarımcısı**

Harf İnkılâbı yapıldığında
MEB
MUSTAFA NECATİ UĞURAL

Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri
AFET İNAN

Mustafa Kemal'in
vefatında **MEB**
SAFFET ARIKAN

II. Dünya Savaşı süresince
MEB
HASAN ALİ YÜCEL

33

VEDAT TEK

1873 - 1942

- **Ankara Palas'ın ilk tasarımını yaptı**
(Mimar Kemaleddin tamamladı)
- **Sanay-i Nefise Mektebi'nin ilk Türk Öğretim Görevlisi**
- **TBMM'nin ikinci binası**
- **Ankara Gazi Köşkü MİMARIDIR**

6 Ocak 1961'de hizmete açıldı

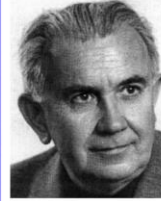
Günümüz **TBMM Binası**

Prof.Dr. Clements Holzmeister
(Avusturyalı)

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi

- **Selçuklu, Osmanlı mimari tarzı**
- **Atatürk Orman Çiftliği, Beştepe'de**
- **2014'te hizmete açıldı**
- **Mimarı ŞEFİK BİRKIYE**

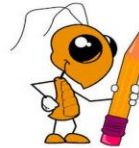

ERNEST EGLI

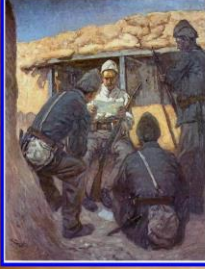
- **Prof.Dr. Clements Holzmeister'ın asistanı**
- **1927'de Türkiye'ye geldi**
- **Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümü'nün başına getirilmişti**

ESERLERİ

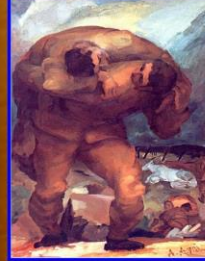
- **Ankara Ticaret Lisesi**
- **Ankara Eski Sayıştay Binası**
- **İzmir Paşa Kız Lisesi**
- **Ankara Kız Lisesi**
- **Atatürk Orman Çiftliği Kompleksi**
- **Ankara Gazi Lisesi**
- **Türk Hava Kurumu Binası**
- **Etimeskut Uçuş Okulu**
- **Gazi Eğitim Enstitüsü**

34

SİPERDE MEKTUP OKUYAN ASKERLER
adlı resmin ait olduğu kişi
ÜLKÜ ONAT

YARALI ASKERLER
adlı resmin ait olduğu kişi
ALİ ÇELEBİ

Cumhuriyet Dönemi ilk kağıt paralar
1927'de İngiltere'de basıldı

- **Türklerde ilk telefon** 1908'de kullanıldı
- **Kadıköy** ve **Beyoğlu** santralleri 1911'de hizmete açıldı
- **İlk Otomatik Telefon santrali** Cumhuriyet Döneminde **Atatürk**'ün emriyle 1926'da kuruldu
- **Ankara / İstanbul** arası telefon konuşması 1929'da başladı

ATABARI

- **Atatürk, Artvin**'deki oynanan **halkoyununu** beğenmesi üzerine oyunun adı **ATABARI** olarak adlandırıldı
1936

35

ESERLER

- **İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele**
"Sina Akşin"

- **Çankaya**
- **Zeytindağı**
- **Kurtuluş**
"Falih Rifki Atay"

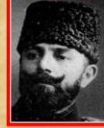
- **Bende Yazdım**
"Celal Bayar"

- **Cehennem Değirmeni**
"Rauf Orbay"

- **Moskova Hatıraları**
- **Siyasi Hatıralar**
- **Milli Mücadele Hatıraları**
- **Sınıf Arkadaşım Atatürk**
"ALİ FUAT CEBESOY"

- **Hatıralar**
"Cemal Paşa"

- **Ebedi Şef**
- **Kurtarıcı Atatürk'ün Zengin Tarihinden Birkaç Yaprak**
"Cevat Abbas Güler"

- **Hatıralar**
- **Milli Mücadele 1968**
(Ulus Gazetesindeki yazısıdır)
"İsmet İnönü"

- **Erzurum'dan Ölümüne kadar Atatürk ile beraber**
"Mazhar Müfit Kansu"

- **İstiklal Harbimiz**
- **İngiltere, İtalya ve Habeş Harbi**
- **Cihan Harbine Neden Girdik, Nasıl İdare Ettik**
"Kâzım Karabekir"

36

● Atatürk, Bir Millet Yeniden Doğuyor
"Lord Kinross"

● Hatay'ın Kurtuluşu için Harcanan Çabalar
"Tayfur Sökmen"

● En Büyük Kaybımız
"Peyami Safa"

● Hatay Nasıl Kurtuldu
"Abdurrahman Melek"

● Milli Mücadele
1919 - 1922
"Kâzım Özalp"

● Tarih-i Asr-ı Hazır
"Abdurrahman Şeref"

● İnkılâp Ders Notları
"Recep Peker"

● Bozkurt 1932
"Armstrong"
● Kuttül Amare'de esir düştü.
● Eserindeki ifadelerle (Akşam gazetesinde) 1932 Necmettin Sadak cevap verdi

● Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye
"Stanford Shaw"

● Atatürk'ten Hatıralar
"Hasan Rıza Soyak"

37

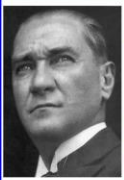
● Türkiye'de Siyasi Partiler
1859 - 1952
"Tarık Zafer Tunaya"

Atatürk' ün eşi
"Latife Hanım"

● Kilikya Savaşları ve Urfa'nın Kurtuluş Savaşları
"Ali Saip Ursavaş"

● "Öğretmenler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır."
sözünü söylediği yer
Muallimler Birliği Kongresi
Eskişehir-Kütahya Muharebeleri
sırasında **ANKARA'** da
yapıldı **Maarif Kongresinde**

● "Milletleri Kurtaran yalnız ve ancak öğretmenlerdir"
sözünü söylediği yer
İZMİR

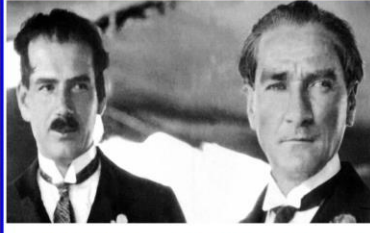
Fikriye Hanım
Atatürk' ün hayatında önemli bir yer tutar

İsmet İnönü' nün eşi
Mevhibe İnönü
1897 - 1992

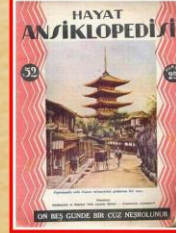

38

Atatürk ile ilk röportajı yapan kişi
Ruşen Eşref Üneydin

- 1918'de **Yeni Mecmua**'nın "**Çanakkale Nüsha-i Fevkâledesî**"nde yer aldı
- 1930'da "**Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal ile Mülakat**" adıyla basıldı

HAYAT ANSİKLOPEDİSİ
1932
Cumhuriyet tarihinin
İlk ansiklopedisi

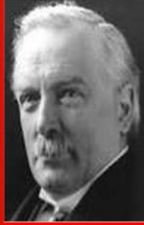

AZİZE HANIM

- 1929'da **Yunanistan**'da dünyaca ünlü Akropol Rallisi'ne katılarak erkek rakiplerini geride bırakıp

1.ci olmuştur.

- **Nâzım Hikmet** ile aşkları dillere destandır.

Lloyd George, Atatürk için

İnsanlık tarihi birkaç yüz-yılda bir dâhi yetiştirir. Şu talihsizliğe bakın ki bu yüz-yılda Küçük Asya'dan çıktı. Hem de bize karşı.. Elden ne gelebilir ki? **1922**

39

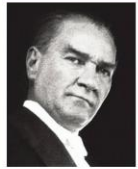

1906 - 1973

ULVİ CEMAL ERKİN

- **Piyanist Adinolfi**'den ders aldı
- 1925'te **MEB** tarafından **Paris**'e gönderildi
- 1930'ta **Musiki Muallim Mektebi**'nde öğretmenliğe başladı
- 1936'da **Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano Bölüm Başkanı** oldu

- **Pozitivizm**
- **Rasyonalizm (Akılcılık)**

Atatürk inkılâplarına yön veren iki akım

Pozitivizm: En önemli temsilcisi **Aguste comte**

Rasyonalizm: En önemli temsilcileri **Descartes / Kant**

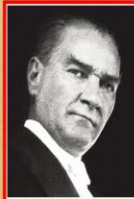

1904 - 1985

CEMAL REŞİT REY

- **Cumhuriyet Tarihinin** ilk kuşak bestecilerinden
- **Cenevre Konservatuvarı**nda eğitim gördü
- 1923'te 19 yaşında Türkiye'ye dönüp **Klasik Batı Müziği**'nin temellerini atmıştır.
- **Türkiye**'de **İlk Konservatuvarı kuran kişidir.**
- **ONUNCU YIL MARŞI**'nin bestecisidir. **1933**

- **Montesquieu**
- **J.J. Rousseau**

Özgürlükçü ve Cumhuriyetçi fikirlerinden etkilendi

40

Şarktan doğacak güneşe bakınız. Bugün, günün ağardığını nasıl görüyorsam uzaktan, bütün şark milletinin de uyanışını öyle görüyorum. İstiklal ve hürriyetine kavuşacak daha çok kardeş vardır."

dediği kişi **1933**

Ahmet Remzi

(Mısır'ın Ankara Büyükelçisi)

RAZGRAD OLAYLARI

20 Nisan 1933

● Bulgaristan'ın **Razgrad** şehrinde **Türk Mezarlığının** bir grup Bulgar tarafından **yerle bir edilmesiyle** başlayan bir olaydır.

● **İstanbul'da Milli Türk Talebe Birliği'** nin bu durumu protesto etmesiyle olaylar büyüdü. **Birçok öğrenci gözaltına alındı**

● **Basın, öğrencilerin arkasında duran** yazılar yazdıysa da **MTTB** kapatıldı

Elmalı Hamdi Yazır

Hak Dili Kur'an Dili

adıyla...

Kur'an-ı Kerim'in tefsiri yaptırılmıştır.

Atatürk' ün tefsir yazdırdığı diğer kişi

MEHMET AKİF ERSOY

ATAŞARK

Sitti Şarevi'nin (Mısır Delegatesi)

Atatürk için kullandığı tabir

41

1933'te **Ankara'da**

HAMİT ZÜBEYR KOŞAL

başkanlığında **Ahlatlıbel'de** yapıldı

● **AHLATLIBEL KAZISI**

Türkiye' nin (Dış yardım destekli)

İLK ARKEOLOJİK KAZISI

1935'te **Konya'da**

Hamit Zübeyr Koşal ve **Remzi Oğuz Arık**

ÇATALHÖYÜK

kazılarına başladılar
(Kendi imkânlarımızla)

HATAY ARKEOLOJİ MÜZESİ

1934

Dünyanın en büyük
İkinci mozaik koleksiyonu
sergilenmektedir.

ATEŞE

Genel Kurmay Askeri Tarihi ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivi

KARABÜK DEMİR ÇELİK FABRİKASI

1937

● Yapımı için **İngiltere'** den **kredi alındı**

42